

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра	Соціально-гуманітарних наук
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова компонента освітньої програми першого (бакалаврський) рівня вищої освіти
Рекомендовано для спеціальностей	Для всіх ОПП запроваджених ДУІТЗ
Форма навчання	Денна, заочна

Викладач

Шиліна Наталія Євгенівна
shylinanataliia@gmail.com

Доцент кафедри психології та педагогіки,
Кандидат педагогічних наук, доцент

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	<p>Курс «Конфліктологія» допомагає студентам розібратися у природі та основних характеристиках конфліктів, включаючи їх виникнення, розвиток та розв'язання. Студенти отримують теоретичні знання про конфліктологію як науку та практичну дисципліну.</p> <p>Навчання спрямовано на:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Розвиток навичок управління конфліктами: Курс надає студентам практичні інструменти і техніки для ефективного вирішення конфліктних ситуацій у різних сферах життя, включаючи особисті, міжособисті, організаційні та громадські конфлікти.2. Робота зі студентами над власними конфліктами: Курс надає студентам можливість розвивати особисті навички
-------------------------------	---

	<p>вирішення конфліктів, включаючи емпатію, комунікаційні вміння, управління стресом і розвиток конструктивного підходу до конфліктів у їхньому власному житті.</p> <p>3. Підготовка до роботи в конфліктних ситуаціях: Курс підготовлює студентів до роботи в професійних галузях, де важливі навички роботи з конфліктами, такі як консультування, медіація, менеджмент конфліктів тощо.</p> <p>4. Аналіз сучасних конфліктів: Курс розглядає сучасні конфлікти, включаючи міжнародні, міжкультурні, політичні тощо, і допомагає студентам розуміти їхню природу та можливі шляхи вирішення.</p> <p>5. Розвиток критичного мислення: Курс сприяє розвитку критичного мислення стосовно конфліктів і їхнього впливу на суспільство, організації та особистість.</p>
Мета дисципліни	<p>– опанування базових знань з актуальних питань конфліктології та побудова продуктивних людських взаємовідносин, формування вмінь та навичок вирішення конфліктів у діловій та професійній сферах, міжнародних відносинах, приватному житті.</p>
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації</p> <p>СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p>
Результати навчання	<p>ПРН-1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;</p> <p>ПРН-5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги</p> <p>ПРН-10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника</p>
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 5 кредитів ЄКТС (150 годин). Для денної форми навчання: лекції – 28 годин, практичні заняття – 26 години, самостійна робота – 96 годин.
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 2-му семестрі (1–18 тижні)

Програма дисципліни

Тема 1.	<p>Конфліктологія як наука. Становлення та розвиток конфліктології Об'єкт і предмет конфліктології, принципи і методи конфліктології. Зв'язок з іншими науками. Становлення конфліктології. Історія конфліктології: від античності до кінця XIX ст. Проблеми конфлікту в соціополітичній думці кінця XIX – початку XX ст. Психологічні теорії конфлікту XX ст. Соціологічні теорії конфлікту XX ст. Конфліктологія сьогодні.</p>
Тема 2.	<p>Сутність і структура конфлікту. Визначення конфлікту. Структура конфлікту. Моделі конфліктів. Об'єктивні та суб'єктивні фактори конфлікту. Межі поширення конфлікту.</p>
Тема 3.	<p>Динаміка конфлікту і механізми його розвитку Типові причини виникнення конфліктів. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту. Стадії розвитку конфлікту (передконфліктна, власне конфлікт, розв'язання конфлікту, післяконфліктна). Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників. Ескалація конфлікту. Реверсія конфлікту. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.</p>
Тема 4.	<p>Основні типи і види конфліктів Потенційний, істинний, хибний конфлікт. Реалістичний та нереалістичний конфлікт. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт. Типологізація конфліктів: за способом розв'язання (насильницькі, ненасильницькі), за сферами прояву (політичні, соціальні, економічні, організаційні), за спрямованістю впливу (вертикальні, горизонтальні), за мірою виявленості (відкриті, приховані), за потребами (когнітивні, конфлікти інтересів) тощо.</p>
Тема 5.	<p>Політичний конфлікт та його загальна характеристика. Поняття, сутність та особливості політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Етнополітичні конфлікти. Релігійно-політичні конфлікти. Причини виникнення політичних конфліктів.</p>
Тема 6.	<p>Вертикальні конфлікти та їх особливості. Конфліктогенність ланки «керівник – підлеглий». Умови та способи попередження конфліктів «по вертикалі». Розв'язання конфліктів між керівником і підлеглим.</p>
Тема 7.	<p>Змістовий та структурно-функціональний аналіз конфлікту Універсальна схема понятійного опису конфлікту: сутність, класифікація, структура, функції, генеза, еволюція, динаміка,</p>

	<p>системно-інформаційний опис, запобігання, розв'язання, дослідження й діагностика. Основні етапи аналізу конфлікту: складання плану, визначення конкретного об'єкта вивчення, розробка методів аналізу конфліктів, пробне дослідження, доопрацювання програми й методики, збирання первинної інформації, якісна та кількісна обробка зібраних даних, аналіз та пояснення отриманих результатів, обґрунтування та формулювання висновків і практичних рекомендацій. Картографія конфлікту Х. Корнеліус – Ш. Фейра. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.</p>
Тема 8	<p>Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту. Характеристики конфліктної поведінки. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту (уникання, пристосування, компроміс, суперництво, співробітництво). Стратегії управління конфліктом («виграти–виграти», «виграти–програти», «програти–програти»). Тактики поведінки учасників конфлікту: жорстка (захоплення та втримання об'єкта конфлікту, фізичне насильство, психологічне насильство, тиск), нейтральна (демонстративні дії, санкціонування, коаліція), м'яка (фіксація своєї позиції, дружельюбність, угода). Стили поведінки учасників конфлікту (ліберальний, маніпулятивний, авторитарний, демократичний, ситуативний, непослідовний).</p>
Тема 9	<p>Психологічні основи формування особистості. Конфліктність та толерантність як якості особистості Розбіжності поведінкових патернів як фактор конфліктності. Теорії З. Фрейда, К. Юнга, А. Адлера щодо провідних якостей людини. Танатос, Архетип Тіні, комплекс неповноцінності та компенсація. Ієрархія потреб А. Маслоу. Толерантність в сучасному світі: проблема «Іншого».</p>
Тема 10	<p>Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті Сутність раціонально-емоційної терапії (РЕТ). Етапи РЕТ: ідентифікація поведінки-мішені; ідентифікація шаблонів згубних міркувань та ірраціональних переконань; спростування; перцептивний зсув; обґрунтування аутентичної реакції та ефективної поведінки. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті: зміна вихідної події; зміна реакції на подію; зміна емоційних наслідків конфліктної ситуації; викривлення сприйняття опонента; зняття психологічного напруження та ін.</p>
Тема 11	<p>Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів Сутність процесів розв'язання та врегулювання конфліктів. Правила розв'язання конфліктів. Типові помилки при розв'язанні конфліктів. Конструктивний інструментарій розв'язання конфліктів. Посередництво у врегулюванні конфліктів. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.</p>
Тема 12	<p>Сутність профілактики та передумови успішності запобігання конфліктам</p>

	Вимоги до учасників перемовин і регуляція психологічної атмосфери. Налагодження контакту на перемовинах. Прийом інформації. Передача інформації. Рух до згоди. Прийняття рішення. Завершення перемовин і культуральні відмінності в перемовному процесі. Стилi перемовного процесу. 2. Жорсткий стиль. М'який стиль перемовин. Торговий стиль перемовин. Спiвробiтницький стиль перемовин. Органiзацiя перемовин.
Тема 13	Теорiя перемовин. Вимоги до учасників перемовин психологічної атмосфери. Налагодження контакту на перемовинах. Прийом інформації. Передача інформації. Рух до згоди. Прийняття рішення. Завершення перемовин і культуральні перемовному процесі.
Тема 14	Медіація. Сутність процесу медіації. Функції медіатора. Стадії процесу медіації. Робота медіатора з вирішення конфлікту в організації. Мистецтво медіації.

Список рекомендованих джерел

Основна:

1. Герасіна М. І. Конфліктологія // Л. Герасіна, М. Панов. – Харків: Право, 2002. – 256 с.
2. Нагаєв В.М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант). Навчальний посібник // В. Нагаєв. – К.: Знання, 2004. – 198 с.
3. Орлянський В.С. Конфліктологія // В.Орлянський. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. –158 с.
4. Пірен М. І. Конфліктологія // М. Пірен. – К.: МАУП, 2005. – 360 с.
5. Скібіцька Л. І. Конфліктологія // Л. Скібіцька. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 384 с.
6. Мохор Л. П. Основи конфліктології// Л. Мохор. – К: НАУ, 2004. –134 с.
7. Ємельяненко Л. М., Конфліктологія // Л. Ємельянеко, В. Петюх, Л. Торгова, Р. Гриненко. – К: КНЕУ, 2003 –315 с.

Допоміжна:

8. Ващенко І. В. Конфлікти: Сучасний план, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ // І.Ващенко. –Х.: ОВС, 2002. – 256 с.
9. Пірен М. І. Конфлікт і управлінські ролі: соціо-психологічний аналіз // М.Пірен К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 200 с.
10. Русинка І.І. Конфліктологія: Психотехнології запобігання і управління конфліктами // І.Русинка. – К: Знання, 2007. – 318 с.

Електронні ресурси:

1. https://kikipip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2020/01/Силабус_Психологія_конфлікту.pdf
2. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/Programa-Upravlinnya-konfliktamy-2021.pdf>

Інформація про консультації

Щопонеділка у вересні-грудні 2025 року з 14³⁰ до 16⁵⁰ год., ауд. 226 – доц. Шиліна Н.Є.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано	Нарахування балів	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати програму **Unicheck**.

Умови зарахування пропущених занять:

Інші умови: Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle.